

Länsstyrelsen Västernorrland
Miljöprövningsdelegationen

KOMPLETTERING

Dnr. 551-8835-11; Ansökan om tillstånd till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft vid Storåsen i Ånge kommun

Miljöprövningsdelegationens kompletteringsföreläggande 2018-03-29 återopas. Storåsen Vindkraft AB¹ ("SVAB") kompletterar härmed ansökan i enlighet med föreläggandet.

-
1. *Beskriv eventuellt genomfört samråd med Sametinget och vilka synpunkter som i förekommande fall inkommit.*

SVAB har genomfört kompletterande samråd med Sametinget som har inkommit med ett skriftligt samrådsyttrande, Bilaga 1. SVAB har följande kommentarer till vad Sametinget anför i samrådsyttrandet:

- *MKB:n bör beskriva kumulativa konsekvenser avseende andra intrång som påverkar renskötseln såsom elledningar, täktverksamheter, vägar etc - SVAB hänvisar till MKB:n avsnitt 5.4.*
- *Funktionella samband ska vägas in - Eftersom verksamhetsområdet inte används för renskötsel i modern tid menar SVAB att det inte går att förutse någon påverkan avseende funktionella samband.*

¹ Namnändringen av Klintsjön Vindkraft AB till Storåsen Vindkraft AB har slutförts hos Bolagsverket.

- *MKB:n bör innehålla en analys av hur miljömålen storslagen fjällmiljö, levande skogar och myllrande våtmarker påverkas av exploateringen i förhållande till nollalternativet - SVAB hänvisar till MKB:n avsnitt 7.1.*
- *Områden av riksintresse för renskötseln ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande - Närmaste riksintresse för rennäringen ligger ca 38 km från verksamhetsområdet och bedöms inte påverkas.*
- *Samrådet ska resultera i ett positivt stöd för åtgärden hos en majoritet av de rådfrågade - SVAB:s uppfattning är att det inte finns något sådant krav.*
- *Samer ska få så mycket information om åtgärden att de kan fatta ett informerat beslut om projektet - Vad gäller genomfört samråd med berörd sameby hänvisas till samrådsredogörelsen, avsnitt 4.*

2. *Miljöprövningsdelegationen noterar att Bolaget ansöker som tillstånd enligt den så kallade box-modellen och har motiverat varför ni anser att detta kan vara tillåtligt, trots det avgörande som kom från Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) den 19 juni 2017 i och med dom i målet M 4276-16.*

Box-modellen är nu återigen under prövning i MÖD och praxis kan därmed komma att påverkas, sannolikt genom ett förtydligande angående tillåtligheten. Miljöprövningsdelegationen vill därför av processekonomiska skäl att ni kompletterar ansökan med era yrkanden för det fall miljöprövningsdelegationen med hänsyn till praxis skulle komma fram till att tillstånd inte under några omständigheter kan ges enligt box-modellen.

SVAB noterar att MÖD, sedan kompletteringsföreläggandet meddelades, har meddelat ett antal domar avseende box-modellen. I ett avgörande har MÖD avslagit en ansökan som baseras på box-modellen² men i ett annat avgörande har MÖD ansett det möjligt att meddela ett tillstånd som utformats enligt box-modellen³. Avgörande för om ett sådant tillstånd kan meddelas är om det finns tillräcklig utredning för att kunna bedöma konsekvenserna av tänkbara placeringar. SVAB

² Dom i mål M 6419-16, 2018-04-25

³ Dom i mål M 1802-17, 2018-05-03

anser att underlaget som presenterats i förevarande fall tillsammans med föreslagna villkor är tillräckliga för att miljöprövningsdelegationen ska kunna bedöma verksamhetens tänkbara miljökonsekvenser utifrån ett tillstånd enligt box-modellen. SVAB har inventerat hela projektområdet i fråga om naturvärden, vilket har resulterat i ett stort antal undantags- och hänsynsområden. Dessa undantags- och hänsynsområden anger tydligt var vindkraftverk, vägar, transformatorstation och andra anläggningar får placeras för att verksamheten ska anses miljömässigt godtagbar. Utförda beräkningar av buller och skuggor samt påverkan på landskapsbilden har utgått ifrån ett värsta fall-scenario, vilket säkerställer att sedvanliga villkor kommer att kunna innehållas. SVAB hänvisar i detta hänseende vidare till vad som tidigare anförts i tillståndsansökan avsnitt G.2. Med anledning härav vidhåller SVAB därför i första hand sin ansökan.

Det främsta skälet till att SVAB vidhåller ansökan är att det finns en stor sannolikhet att det inför detaljprojekteringen av vindkraftsanläggningen kommer visa sig att justering av enskilda verkspositioner jämfört med vad som redovisats i ansökan kommer att leda till ett ännu effektivare utnyttjande av vindresursen samtidigt som påverkan på motstående intressen kan minimeras.

För det fall att miljöprövningsdelegationen inte skulle godta SVAB:s ansökan om box-modell, vill SVAB ha en viss valmöjlighet. SVAB har därför tagit fram två alternativa layouter, se [Bilaga 2](#) och [Bilaga 3](#) samt koordinatlista i [Bilaga 4](#). Det första alternativet omfattar 31 stycken vindkraftverk som preliminärt planeras uppföras med en vindkraftverksmodell med en rotordiameter om 150 meter. Det andra alternativet omfattar 24 stycken vindkraftverk som preliminärt planeras uppföras med en vindkraftverksmodell med en rotordiameter om 175 meter.

I det första alternativet planeras ett vindkraftverk att placeras inom hänsynsområdet vid Abborrtjärnteven. Området kring verkspositionen är avverkat vilket gör att etablering av vindkraftverk på platsen inte bedöms medföra ytterligare påverkan på naturvärdena. Erforderlig hänsyn kommer att tas till kvarvarande naturvärden i området.

Med dessa layouter kommer anläggningen att bestå av något färre verk än vad ansökan omfattar. Eftersom SVAB i första hand vidhåller en ansökan med box-modell omfattar ansökan alltså 33 stycken vindkraftverk. Påverkan i form av buller och skuggor till följd av denna utformning bedöms därför inte i något

avseende bli större än vad som har redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen ("MKB").

För det fall miljöprövningsdelegationen anser att det inte är möjligt att meddela ett tillstånd enligt box-modellen föreslår SVAB att tillståndet förenas med ett särskilt villkor som ger SVAB valmöjlighet att placera vindkraftverken enligt någon av layouterna i Bilaga 2 eller Bilaga 3 och i enlighet med koordinatlistan i Bilaga 4. I båda fallen föreslås en flyttmån om 150 m från de angivna koordinaterna. De stopp- och hänsynsområden som föreslås i villkorsförslag 3 och som framgår av Bilaga 5 och Bilaga 6 kommer även att gälla inom dessa 150 meter.

3. *Komplettera med karta som tydligt visar projektområdet tillsammans med undantagsområden och layout med vindkraftverk, vägar och byggnader.*

SVAB hänvisar till Bilaga 2, Bilaga 3 och Bilaga 4. För tydlighets skull bör det noteras att placering av vägar, transformatorstation och andra kringanläggningar visar en *möjlig* utformning men att den slutliga utformningen bör fastställas först i samband med detaljprojekteringen i enlighet med villkorsförslag 3 och 4.

4. *Tydliggör vilka kringverksamheter som omfattas av ansökan. Av yrkandet ska tydligt framgå vad ansökan omfattar. (I ansökan nämns bl.a. sprängningsarbeten, erfordrat krossmaterial, betongstationer, transformatorstationer.) Redogör för miljöpåverkan och skyddsåtgärder (såsom i förekommande fall omhändertagande av tvättvatten med högt pH och kemikalierester samt vattenuttag för betongtillverkning). Ange även verksamhetskod i förekommande fall.*

Ansökan omfattar tillstånd till en gruppstation för högst 33 vindkraftverk. Till gruppstationen hör bland annat följande:

- vindkraftverken inklusive fundament,
- interna elledningsdragningar inom verksamhetsområdet (s.k. IKN),
- internt vägnät med anslutning till respektive vindkraftverk,
- servicebyggnader,
- kranplatser,
- kopplingsstationer/kopplingskiosker och
- uppställningsytor.

Ansökan omfattar ingen annan tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet utöver gruppstation för vindkraft.

Även om tillståndsansökan endast avser en gruppstation för vindkraft så omfattar den tekniska beskrivningen och MKB även s.k. följdverksamheter. Den tekniska beskrivningen beskriver bl.a. sprängningsarbeten, hantering av krossmaterial och betongtillverkning. SVAB har i dagsläget inte tagit ställning till om en täkt eller en tillfällig betongstation ska inrättas inom projektområdet. Om något av detta skulle bli aktuellt kommer det att föregås av erforderlig anmälan alternativt tillståndsprövning i särskild ordning, se tillståndsansökan avsnitt A.2. Miljökonsekvenserna av följdverksamheterna är inkluderade i MKB:n även om de inte redovisas separat.

Anslutning till överliggande elnät omfattas inte av ansökan. Om anmälningspliktig vattenverksamhet skulle aktualiseras i samband med detaljprojekteringen kommer SVAB att anmäla detta i föreskriven ordning, se tillståndsansökan avsnitt A.2.

5. *Redogör översiktligt för påverkan på natur- och kulturmiljö etc. av ledningsdragning till befintligt elnät. Redogörelsen fordras som en del i underlag för bedömning av planerad lokalisering.*

SVAB hänvisar till Bilaga 7.a och Bilaga 7.b. Sammanfattningsvis framgår att det finns naturvärden i form av sex mindre områden med sumpskog som kommer att beröras av den föreslagna anslutningsledningen. Flertalet av dessa är dock nyligen avverkade eller planeras avverkas. Inom övriga sumpskogar kommer viss avverkning bli nödvändig. Det finns en kulturmiljölämning i form av en fångstgrop i ledningsgatan men denna kan undvikas helt genom att inga stolpar placeras i eller i direkt närhet till fornlämningen. Ledningen bedöms inte ha någon större påverkan på pågående markanvändning. Den samlade bedömningen är därför att det finns goda förutsättningar att uppföra ledningen med som högst liten konsekvens för områdets natur-, kultur-, och samhällsintressen.

6. *Tydliggör om rekommenderade skyddsåtgärder (exempelvis på sidan 53 i MKB) är åtaganden av Bolaget. Tydliggör även hur Bolaget ställer sig till skyddsåtgärder som i bilaga H6 rekommenderas av konsulten bakom den hydrogeologiska utredningen (Avsnitt 3.4, 5.1, 6.1.1, 6.2.1, 6.3.1).*

SVAB uppfattar att frågan gäller skyddsåtgärder för att minimera påverkan på hydrogeologin. SVAB kommer att ta erforderlig hänsyn, antingen i enlighet med vad som rekommenderas på sidan 53 i MKB samt i bilaga H6 eller genom likvärdiga

skyddsåtgärder. För det fall förutsättningarna skulle ändras på så sätt att de skyddsåtgärder som anges i bilaga H6 inte är tillämpbara kommer hydrologisk expertis rådfrågas under detaljprojekteringen och byggnationen för att säkerställa att erforderliga hydrologiska skyddsåtgärder vidtas.

7. *Förtydliga vad som menas med att sökanden kommer fortsätta att utreda förekomsten av skogshöns inom och i nära anslutning till projektområdet. Redogör för vilka åtgärder Bolaget åtar sig vid olika utfall av den fortsatta utredningen.*

SVAB har låtit utföra en kompletterande inventering av skogshöns under försommaren 2018. Inventeringsrapporten bifogas som Bilaga 8. Sammanfattningsvis framgår att vid inventeringen noterades två tjäderspelplatser och flera platser med små orrspel relativt spridda i inventeringsområdet. Av dessa ansågs enbart den större tjäderspelplatsen vid Valåsen vara av betydelse. Med hänsyn till Skogsstyrelsens vägledningar för hänsyn till fåglar rekommenderas att ett område om minst 500 m lämnas fri från vindkraftverk runt denna spelplats. Därtill rekommenderas att vissa områden inom 1 km från tjäderspelplatsen vid Valåsen undantas från etablering av vindkraftverk i syfte att bevara enhetliga livsmiljöer för skogshöns i dessa områden. Med hänsyn till risk för störning vid spelplatsen, rekommenderas att inget anläggningsarbete får genomföras inom 500 m från spelplatsen under 10 april – 20 maj.

SVAB åtar sig därför att inte uppföra några vindkraftverk inom 500 meter från spelplatsen eller i de övriga områden som rekommenderas i inventeringsrapporten, samt att inte genomföra några anläggningsarbeten inom 500 från spelplatsen vid Valåsen under 10 april – 20 maj.

8. *Vindkraftverkens totalhöjd i ljudberäkningarna är 200 meter medan ansökan avser verk med en totalhöjd av 240 meter. Redovisa en beräkning under förutsättning att vindkraftverken är 240 m och där ingångsvärdena för närliggande parker överensstämmer med de höjder som gäller enligt tillstånden för respektive anläggning.*

Redovisade ljudberäkningar (bilaga 12 till MKB) inkluderar *dels* ett beräkningsfall med 200 meter höga vindkraftverk där närliggande parker har motsvarande totalhöjd, *dels* ett ytterligare beräkningsfall med 240 meter höga vindkraftverk där

totalhöjden också är 240 meter för närliggande vindkraftsparker med undantag för Klevberget där gällande tillstånd inte medger så höga verk.

Som framgår av dessa beräkningar föreligger det inte någon beaktansvärd skillnad i bullerhänseende mellan vindkraftverk som är 200 meter respektive 240 meter höga.

9. *Redogör för om ljudet från vindkraftverken kan medföra onormal amplitudmodulation och i så fall i vilken omfattning. Av redogörelsen ska även framgå om och hur detta kan regleras respektive förebyggas. Redovisa att bästa möjliga teknik används vid val av vindkraftverk för att minska risken för amplitudmodulerat ljud från vindkraftsparken.*

SVAB hänvisar till Bilaga 9, avsnitt 3. Som framgår av denna promemoria är begreppet onormal amplitudmodulation ("OAM") en svårdefinierbar term utan tydliga mät- eller predikteringsmetoder. Således är det inte möjligt att i en projekteringsfas avgöra om en vindkraftsanläggning kommer att medföra OAM och i så fall i vilken omfattning.

De huvudsakliga åtgärder som bedöms kunna minska risken för OAM är *dels* ökad navhöjd på vindkraftverken, *dels* möjlighet att modifiera bladbakkanterna på vingarna. Båda dessa åtgärder omnämns i Vindval rapport 6739 - Studie av kontrollprogram av buller vid vindkraftverk.

SVAB kan inte åta sig att uppföra vindkraftverk med en viss lägsta navhöjd, däremot åtar sig SVAB att välja en vindkraftverksmodell med möjlighet att modifiera bladbakkanterna, såvida det inte i framtiden skulle utvecklas nya tekniker som på ett mer effektivt sätt kan reducera OAM.

10. *Redovisa för respektive ljudkänslig punkt (bostad) hur hög bullernivån maximalt får vara från projekt Storåsen, i det fall omkringliggande vindkraftsparker bidrar med så hög bullernivå som de har tillstånd till, för att nivån i respektive ljudkänslig punkt kumulativt med omkringliggande vindkraftsanläggningar ska vara maximalt 40 dB(A).*

SVAB hänvisar till Bilaga 9, avsnitt 4. Bedömningen i promemorian görs utifrån de principer som framkommer av Mark- och miljööverdomstolens domar avseende

reglering av kumulativt ljud från vindkraftverk.⁴ Av denna praxis framgår att bedömningen inte ska utgå ifrån den högsta bullernivå som respektive vindkraftsanläggning har tillstånd för, utan det *troliga* ljudbidraget från respektive vindkraftsanläggning. Om det troliga ljudbidraget från intilliggande vindkraftsanläggningar är 30 dB(A) eller lägre så saknas i allmänhet skäl att föreskriva något annat begränsningsvärde än 40 dB(A) från den verksamhet som är under prövning. Vad gäller den vindkraftsanläggning som ligger närmast Storåsen, Klevberget, så är det högsta kumulativa ljudbidraget i någon beräkningspunkt 27 dB(A). Vad gäller Björnberget är det högsta kumulativa ljudbidraget 24 dB(A) och för Gubbaberget är motsvarande värde 23 dB(A). Risken för kumulativt överskridande av 40 dB(A) är därför så pass liten att det saknas skäl att särskilt reglera ljudbidraget från Storåsen i detta avseende.

11. *Redogör för skyddsåtgärder som kan vidtas för att minimera påverkan på mark och vatten vid ett ev. läckage. Redogör också för risken att olja läcker från arbetsmaskiner. Av redogörelsen ska framgå vilka konsekvenser för miljön som kan uppkomma.*

Vad gäller risken för läckage från vindkraftverkens hydraulik eller växellåda hänvisas till MKB sidorna 76-77 där relevanta skyddsåtgärder anges. Därav framgår också att risken för läckage från de maskiner och arbetsfordon som används vid etableringen bedöms som liten.

I tillägg till vad som framgår av MKB kan nämnas att SVAB kommer att ställa följande krav på entreprenörer och konsulter: Alla fordon som används inom verksamhetsområdet ska vara lämpliga för ändamålet och underhållna och besiktade i enlighet med tillverkarens krav och lagkrav. Besiktningsbevis ska finnas tillgängliga. Fordon ska vara väl underhållna och inspekteras dagligen. Fordon som läcker vätskor måste repareras eller föras bort från platsen omedelbart. Eventuell underhållsverksamhet ska ske med spillplåt alternativt på för ändamålet avsedda platser. Endast biologiskt nedbrytbara oljor, även hydraulolja, smörjmedel och propylen-/etylenglykol får användas i fordon, inklusive mobila maskiner. Små maskiner såsom motorsågar och komprimatorer måste köras på alkylatbensin.

⁴ MÖD:s domar i mål M 1067-15 (2016-03-02), M 1064-15 (2016-03-02), M 1344-16 (2016-12-14), M 4596-15 (2016-12-14), M10647-15 (2016-09-21) och M 2917-16 (2017-04-27).

Kedjeoljor måste vara biologiskt nedbrytbara. Diesel och bensin ska uppfylla kraven för miljöklass 1 eller motsvarande.

Malmö den 28 september 2018
Storåsen Vindkraft AB, genom

Martin Johansson
(enligt fullmakt)

Bilagor:

1. Samrådsyttrande från Sametinget
2. Alternativlayout A
3. Alternativlayout B
4. Koordinatlista för alternativlayout A och alternativlayout B
5. Karta över undantagsområden
6. Karta med förklaring till undantagsområden
- 7.a Promemoria om miljöpåverkan från anslutningsledningen
- 7.b Underbilaga till promemoria om miljöpåverkan från anslutningsledning
8. Rapport från skogshönsinventering
9. Promemoria angående ljudfrågor

